

ת"פ 3202/01/13 - חליל אלטורי נגד מדינת ישראל

בתי המשפט

ת"פ 3202-01-13
29 יוני 2014

בית משפט מחוזי באר שבע

לפני: כבוד השופטת טלי חיימוביץ
בעניין: חליל אלטורי
באמצעות ב"כ עו"ד בן יהודה

המבקש

נגד

מדינת ישראל באמצעות ב"כ עו"ד שטרית מפמ"ד

המשיבה

החלטה

בקשה לתשלום פיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק").

המבקש זוכה, לאחר שמיעת הוכחות, מעבירות של נשיאה והובלת נשק, לפי סעיף 144(ב) רישא + סיפא לחוק, וסחר בנשק, לפי סעיף 144(ב2) לחוק.

בכתב האישום נטען, כי המבקש קיבל והחזיק אקדח מסוג "גלוק" (להלן: "האקדח") ומחסנית. כחודש לפני 30.12.12, מכר את האקדח ואת המחסנית לאחים אדיב אבו זיאד (להלן: "אדיב") ואיברהים אבו זיאד (להלן: "איברהים"), תמורת 21,000 ₪. בתאריך 13.12.12 ביצעו האחים אבו זיאד שוד מזויין, במהלכו השתמשו וירו באקדח.

המבקש עותר לפצותו לפי תקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב - 1982 (להלן: "התקנות"), בגין פרק הזמן בו היה נתון במעצר (27.12.12 - 12.2.13), בגין פרק הזמן בו היה נתון בתנאי מעצר בית מלא (20.11.13-12.2.13), ולשפוטו בגין שכר טרחת סגורו.

דין

סעיף 80(א) לחוק העונשין, קובע כך:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה...בסכום שייראה לבית המשפט..."

בהתקיים אחת מחלופות הסעיף, רשאי בית המשפט, על פי שיקול דעתו, לפסוק פיצוי לנאשם.

לטענת ב"כ המבקש, מתקיימות בעניינו של המבקש שתי החלופות. ההליך הפלילי בו זוכה, נכפה עליו על לא עוול בכפו. העמדתו לדין נשאה עמה, לשיטתו, פגיעה בזכויות היסוד שלו, בכבודו, בשמו הטוב, במקור פרנסתו, בפרטיותו ובקניינו. הוא

נאלץ להוציא ממון רב למימון הגנתו, ויכולת ההשתכרות שלו לאורך ההליך, דולדלה קשות.

אדון להלן בכל אחת מחלופות הסעיף.

לא היה יסוד לאשמה

טוען ב"כ המבקש, כי לא היה די בראיות שבתיק החקירה, כדי לבסס כתב אישום.

איני מקבלת טענה זו.

על הערכת התשתית העובדתית לכאורה לצורך הגשת כתב אישום, להתבצע מנקודת המבט של "סיכוי סביר להרשעה".
ראה לעניין זה ע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל (2013):

"המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה שמכוחה ניתן" להפעיל" את סעיף 80 לחוק העונשין... הוא מבחן "התובע הסביר" ו"הסיכוי הסביר להרשעה". בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון באופן אובייקטיבי, האם לנוכח התשתית הראייתית שהיתה מונחת בפני התביעה, היה תובע סביר וזהיר מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום...יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו או שהיסוד לאשמה היה רעוע ביותר... מדובר אפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר או אי סבירות מהותית ובולטת...בהכרעו בנושא זה - בית המשפט יתן דעתו לכלל הנסיבות, לרבות אלו הנוגעות לחקירה, להתנהלות התביעה ולהליך המשפטי עצמו. בית המשפט יתחשב בהקשר לקיומה של העילה האמורה, גם באופן זיכוי של המבקש במשפט, לשלב בו זוכה ולהנמקות שניתנו בהחלטות לעצור את המבקש עד תום ההליכים נגדו ובהארכות המעצר שניתנו לגביו. מטבע הדברים התממשות עילה זו צפוי להיות נדיר..."

חומר החקירה הגולמי ערב הגשת כתב האישום, מקים סיכוי סביר להרשעה. מדובר בתיק חקירה אשר התבסס רובו ככולו על אמרת העד אדיב אשר נחשד בעבירה של שוד מזויין באמצעות אקדח, ולאחר שהודה בביצועו, הפליל את המבקש, וטען כי הנשק נרכש ממנו. אדיב אף טען כי לא קדם להפללת המבקש סכסוך כלשהו, והגדיר את יחסיהם כטובים. הודעתו נתמכה בהודעת אחיו איברהים.

אמנם בסופו של יום בית המשפט לא האמין לעדים, והעדיף על פניהם את גרסת המבקש. עם זאת, בשלב בחינת הראיות לא ניתן היה לדעת כי כך יקרה. מכאן, שאין לומר כי הרשלנות בהגשת כתב האישום, חמורה ביותר, או שהוגש באי סבירות מהותית ובולטת.

זאת ועוד, לאחר הגשת כתב האישום, הסכים הסינגור לקיומן של ראיות לכאורה, ואף לא טען להפחתה בעוצמתן עקב מחדלי חקירה, אלא לסתירות בין גרסאות העדים, ביחס למקום ולמועד מסירת הנשק.

מחדלי החקירה שפורטו על ידי בהכרעת הדין, וידונו בהמשך, עשויים היו בעת הליך המעצר, להשליך על חוזקן של הראיות לכאורה, אך לא על עצם קיומן.

אשר על כן, לא התקיימה עילה זו.

בסיבות אחרות המצדיקות זאת

בע"פ 7115/04 יוסף בן ברוך נ' מדינת ישראל, (2007) נאמר:

"העילה האחרת למתן פיצוי לנאשם שזוכה, הקבועה אף היא בסעיף 80 לחוק העונשין, היא העילה של קיום

"נסיבות אחרות המצדיקות זאת". עילה זו הינה מטבע הדברים עמומה יותר מהעילה של "העדר יסוד להאשמה". במסגרת העילה נתון לבית המשפט שיקול דעת רחב לקבוע האם בנסיבותיו הקונקרטיים של מקרה מסוים מן הראוי לפסוק לטובת הנאשם שזוכה פיצוי על מעצרו או שיפוי על ההוצאות שהוציא להגנתו. בגדר עילת "הנסיבות האחרות" נדרש בית המשפט לאזן בין השיקולים הנוגעים לנזקו של הנאשם ונסיבותיו האישיות לשיקולים אחרים שעניינם הוא בהתנהגות המשטרה והתביעה ובהתנהגות הנאשם בחקירתו במשטרה ובמהלך משפטו...רשימת השיקולים הנלקחים בחשבון במסגרת עילת "הנסיבות האחרות" איננה רשימה סגורה; אולם, בפסיקתנו נקבעו שלוש קטגוריות עיקריות המנחות את שיקול דעתו של בית המשפט, כאשר הוא נדרש להכריע האם נאשם שזוכה זכאי לפיצויים על-פי העילה, ואלו הן: הנסיבות הנוגעות להליך המשפטי עצמו; טיב זיכוי של הנאשם; ונסיבותיו האישיות של הנאשם שזוכה...יש להדגיש, עם זאת, כי קטגוריות אלה הן בבחינת קטגוריות מנחות, שנועדו ליתן לבית המשפט מסגרת כללית לבחינת התקיימות עילת ה"נסיבות האחרות" הקבועה בסעיף 80 לחוק העונשין, ואין בהן כדי להגביל את שיקול הדעת הרחב הנתון לבית המשפט בגדרי עילה זו....".

בתיק נתגלו מחדלי חקירה, כדלקמן:

1. לאחר החקירה בה מסר אדיב לחוקר את שמו של המבקש כמוכר הנשק, פנה החוקר לאיברהים, וסיפר לו כי אדיב הפליל את המבקש, תוך שהוא נוקב במפורש בשם המבקש, במקום לקבל גם מאיברהים בנפרד את שם המוכר, ובכך לחזק את גרסתו של אדיב.
2. חקירותיהם של כל המעורבים, דלות ביותר. החוקר אינו מנסה לרדת לשורש העסקה התמוהה. הרי המבקש הוא אדם מן היישוב, לא עבריין, ואילו העדים הם עבריינים, ולפחות איברהים כבר הורשע בחייו במספר מעשי שוד מזויין. לפיכך, הסיפור, לפיו רכשו שני העבריינים נשק מאדם שאין לו כל קשר לפשע, מוזר, והיה מקום להידרש לשאלה, כיצד ידע אדיב לפנות דווקא למבקש בבקשה ששיג לו נשק? מהעדויות עולה כי מדובר בגיסים, הנשואים לשתי אחיות, אולם אין ביניהם קשר אישי, והם נפגשים אצל אביהם של נשותיהם, אחת למספר חודשים. אם כך, מתחדדת השאלה, מדוע פנה אדיב דווקא למבקש? כיצד ידע שהוא יכול להשיג נשק? אדיב נשאל על כך בחקירתו הנגדית ולא ידע להשיב. הוא טען כי פנה אליו, למרות שידע כי אין לו עבר פלילי, כי היה לו חשד שהוא יכול להשיג לו נשק, אך לא ידע להסביר כיצד התעורר בליבו חשד זה. ראוי היה לברר זאת בחקירתו במשטרה או בעימות. החוקר קיבל את דברי אדיב כפשוטם ולא הקשה עליו.
3. לא נערכו מחקרי תקשורת. מגרסתו של אדיב עולה, כי ביום המכירה שוחח עם המבקש בטלפון לפחות פעמיים. סביר להניח שהיו שיחות טלפון נוספות. החוקר טען כי לא הוציא מחקרי תקשורת, כי מדובר בגיסים, ולבטח יסביר המבקש את השיחות ביניהם על רקע משפחתי. אלא שהדברים אינם מדויקים. מחקירת המבקש עלה, כי כלל אינו טוען כי היה בקשר טלפוני עם אדיב אי פעם. נהפוך הוא, לטענתו, נפגשו רק אצל אביה של אשתו, ולא היה להם קשר מעבר לכך. גם אדיב אינו טוען אחרת. לפיכך, מחקרי תקשורת המלמדים כי שוחח עם אדיב פעמיים ביום אחד, לבטח יכולים היו לערער את גרסת המבקש, ומחקרי תקשורת המלמדים כי לאורך כל חודש 11/12 לא שוחחו המבקש ואדיב אף לא פעם אחת, היו יכולים לערער את גרסת העדים.

קבעתי בהכרעת הדין, כי החקירה המשטרית החלה והסתיימה בגביית הודעת העדים, ומעבר לכך לא טרחו אנשי המשטרה לעשות מאומה. זאת למרות שפעולות חקירה לא רבות ולא יקרות, עשויות היו להניב ראיות נוספות, כולל

ראיות חפציות ופורנזיות, ולא להותיר את בית המשפט עם גרסה מול גרסה. בהימנעה מאיסוף הראיות, למעשה פגעה המשטרה בהגנת המבקש.

בנסיבות אלה מצאתי כי ראוי לפסוק למבקש 50% מהפיצוי הקבוע בחוק, עבור ימי המעצר, בצריף שיפוי בסך 50% עבור שכ"ט עו"ד, כאמור בסעיף 9 לתקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב-1982.

ב"כ המבקש יגיש פסיקתא לחתימתי.

זכות ערעור כחוק.

המזכירות תעביר העתק החלטתי לב"כ צדדים.

ניתן והודע היום, א' תמוז תשע"ד, 29 יוני 2014, בהעדר הצדדים.